

Motion till riksdagen 2013/14:So614

av **Hillevi Larsson (S)**

Inflammatoriska tarmsjukdomar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inflammatoriska tarmsjukdomar.

Motivering

De vanligaste inflammatoriska tarmsjukdomarna är ulcerös kolit och Chrons sjukdom. De kännetecknas av kroniska inflammationer i tarmen utan påvisbar infektion. De är autoimmuna sjukdomar, vilket innebär att immunförsvaret angriper kroppens egen vävnad. Inflammatoriska tarmsjukdomar kallas på engelska IBD (Inflammatory Bowel Disease). Det ska inte förväxlas med IBS (Irritable Bowel Syndrome).

Mellan 0,5 och 1 procent av Sveriges befolkning har någon form av inflammatorisk tarmsjukdom. Varje år insjuknar 2 700 svenskar i ulcerös kolit och Chrons sjukdom. De flesta som insjuknar är yngre, mellan 15 och 35 år. En hel del är 10–15 år. Inflammatoriska tarmsjukdomar har blivit allt vanligare.

Symptomen skiljer sig mellan de olika IBD-sjukdomarna och mellan olika individer. Men det är vanligt med svåra mag- och tarmproblem. Det kan yttra sig på samma sätt som till exempel salmonella, men förloppet är som regel inte lika plötsligt. Buksmärta är vanligt både vid ulcerös kolit och Chrons sjukdom. Vid Chrons är det dessutom vanligt med återkommande feber, vikt-nedgång, trötthet och sjukdomskänsla. Får man feber vid ulcerös kolit är det allvarligt och man bör då läggas in på sjukhus. Trötthet och mindre vikt-nedgång förekommer även för patienter med ulcerös kolit, särskilt när blodvärdet är lågt. Det är vanligt att barn med inflammatorisk tarmsjukdom drabbas av tillväxthämning, hos kvinnor kan menstruationerna upphöra.

Fel! Okänt namn på

De inflammatoriska tarmsjukdomarna kommer ofta i skov, vilket innebär bättre mellanperioder. Men hos vissa är inflammationen svårbehandlad och leder till ständiga besvär.

Akuta skov behandlas huvudsakligen med kortison, även om det inte hjälper för alla. Cellgift är en annan behandlingsmetod. De nya biologiska läkemedlen har inneburit nya behandlingsmetoder. Ofta behövs en kombination av olika mediciner för att nå full behandlingseffekt. Eftersom sjukdomarna är kroniska syftar behandlingen både till att behandla akuta besvär och att förebygga nya skov. Baksidan av behandlingarna är biverkningar. Långvarig högdosbehandling med kortison riskerar att leda till urkalkning av skelettet. Kortison hjälper dessutom bara mot aktuella symptom och kan inte förhindra nya skov. Ju fler mediciner som används samtidigt för att hämma kroppens immunförsvar (och därmed hålla inflammationerna i schack), desto större risk för biverkningar.

Sjukdomarna medför ofta livslånga funktionsnedsättningar som försvårar studier och arbete. Förutom lidandet för de drabbade så medför sjukdomarna stora samhällskostnader, inte minst i form av förlorad produktivitet. Det finns forskning som visar att dessa kostnader skulle kunna sänkas om de sjuka fick snabbare behandling.

Våren 2010 genomförde Riksförbundet för mag- och tarmsjuka en enkät: ”Livskvalitet, råd och kommunikation vid Chrons sjukdom och ulcerös kolit”. 935 medlemmar i organisationen berättade om sin syn på hur det är att leva med inflammatoriska tarmsjukdomar. I enkäten framkom följande upplevelser:

- ? Tiden det tar att få en diagnos varierar kraftigt.
- ? Begränsad möjlighet att påverka vården och att få en ”second opinion”.
- ? Kronisk trötthet.
- ? Det är svårt för omgivningen att förstå att jag är sjuk – det syns ju inte på mig.
- ? Ständig oro för nya skov.

Kunskapen om inflammatoriska tarmsjukdomar behöver förbättras både inom vården och i övriga samhället, för att fler ska få en tidigare diagnos och därmed tidigare behandling. Patienterna måste få tillgång till behandlingsteam med heltäckande kompetens för att behandla inflammatoriska tarmsjukdomar.

Många upplever sjukdomssymptomen som skambelagda, på grund av att de inkluderar tarmbesvär. Därför är det extra viktigt att skapa förtroende inom vården så att patienten vågar berätta om sina besvär och att patienten alltid bemöts med respekt.

Stockholm den 2 oktober 2013

Hillevi Larsson (S)